

Asia C-10/22

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

5.1.2022

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Tribunale ordinario di Roma (Italia)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

5.1.2022

Valittaja:

Liberi editori e autori (LEA)

Vastapuoli:

Jamendo SA

ITALIAN TASAVALTA

TRIBUNALE ORDINARIO DI ROMA

YRITYSASIOIHIN ERIKOISTUNUT XVII JAOSTO

[– –]

on tehnyt seuraavan

VÄLIPÄÄTÖKSEN ENNAKKORATKAISUPYYNNÖN ESITTÄMISESTÄ
siten, että käsittelyä pyydetään nopeutetussa menettelyssä

(SEUT 267 artikla ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artikla)

asiassa [– –],

jonka asianosaiset ovat

LEA - LIBERI EDITORI E AUTORI [– –]

valittaja

ja

JAMENDO SA [– –], kotipaikka [Luxemburg] [– –]

vastapuoli

RIITA-ASIAN KOHDE

- 1 LEA on tekijänoikeuksien yhteishallinnointiorganisaatio eli yksi toimijoista, joilla on tekijänoikeuksista annetun lain (legge sul diritto d'autore) nro 633/1941 180 §:n nojalla oikeus hallinnoida tekijänoikeuksia Italiassa. Se edustaa valtuutuksen antajia myöntämällä lupia heidän tekijänoikeuksiensa käyttöön ja kerää niistä saatavat tuotot. LEA hallinnoi yksinoikeudella, välittömästi ja osittain Euroopan unionin ulkopuolisten riippumattomien hallinnointiyhteisöjen ja yhteishallinnointiorganisaatioiden kanssa tehtyjen edustussopimusten nojalla noin 39 000 tekijän ja kustantajan tekijänoikeuksia. Näistä yli 22 000 on italialaisia. Tässä oikeudenkäynnissä LEA:n saamaan valtuutukseen sisältyy myös kaikkien niiden korvausten kerääminen, jotka perustuvat taustamusiikin levittämiseen liiketiloissa niin sanottujen myymäläradioiden välityksellä.
- 2 Jamendo on Luxemburgin lain alainen riippumaton tekijänoikeuksien hallinnointiyhteisö, joka on toiminut Italiassa vuodesta 2004 lähtien. Se pyrkii saattamaan yhteen artisteja ja musiikin harrastajia kaikkialta maailmasta tavoitteenaan luoda kansainvälinen riippumattoman musiikin yhteisö. Jamendo Music tarjoaa saataville laajan, yli 700 000 kappaleen valikoiman. Kappaleiden tekijöitä on runsaat 45 000 yli 150:ssä maailman maassa. Musiikkikappaleita voi sovellettavien lisenssiehtojen mukaan ladata ja kuunnella ilmaiseksi henkilökohtaiseen käyttöön Jamendon verkkosivustolla. Osa digitaalisesta musiikkivalikoimasta on saatavilla myös kaupalliseen käyttöön, jos oikeuksien haltijat ovat sallineet tällaisen käytön.
- 3 LEA on vaatinut ennakkoratkaisupyyntön esittänyttä tuomioistuinta määräämään Jamendon toiminnan keskeytettäväksi oikeudenkäynnin ajaksi sillä perusteella, että Jamendon Italiassa harjoittama tekijänoikeuksien hallinnointitoiminta on lainvastaista
 - sillä perusteella, että Jamendoa ei ole merkitty niiden yhteisöjen luetteloon, joilla on oikeus hallinnoida tekijänoikeuksia Italiassa
 - sillä perusteella, ettei Jamendo täytä niitä nimenomaisia edellytyksiä, joista säädetään asetuksessa (decreto legislativo) nro 35/2017, jolla tekijänoikeuden kollektiivisesta hallinnoinnista annettu direktiivi 2014/26/EU on saatettu osaksi kansallista oikeutta

– sillä perusteella, ettei Jamendo ole ilmoittanut toiminnan aloittamisesta televiestintäministeriölle edellä mainitun asetuksen nro 35/2017 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla riittävän hyvissä ajoin.

LEA vaatii näin ollen, että Jamendon Italiassa harjoittama kaupallinen toiminta määrätään keskeytettäväksi, että määräyksen noudattamatta jättämisestä määrätään 20 000 euron päiväkohtainen seuraamusmaksu ja että keskeyttämismääräys julkaistaan kolmessa suurimmassa valtakunnallisessa sanomalehdessä.

4 Turvaamistoimimennettelyssä Jamendo vaati, että Italian lainsäädäntöä tulkitaan yhdenmukaisesti direktiivin 2014/26/EU kanssa, jossa säädetään, että tekijänoikeuden ja lähioikeuksien haltija voi vapaasti valita oikeuksiaan hallinnoivan yhteishallinnointiorganisaation tai riippumattoman hallinnointiyhteisön. Direktiivissä näet mainitaan kaksi ryhmää, joilla on oikeus harjoittaa tekijänoikeuksien hallinnointia. Nämä on yksilöity ja määritelty direktiivin 3 artiklassa seuraavasti:

– **yhteishallinnointiorganisaatio** eli organisaatio, joka on ”lakisääteisesti taikka siirron, lisenssin tai jonkin muun sopimusjärjestelyn nojalla valtuutettu ainoana tai pääasiallisena tarkoituksenaan hallinnoimaan tekijänoikeutta tai tekijänoikeuden lähioikeuksia useamman kuin yhden oikeudenhaltijan puolesta näiden oikeudenhaltijoiden yhteisen edun mukaisesti ja joka täyttää yhden tai molemmat seuraavista kriteereistä: i) se on jäsentensä omistuksessa tai määräysvallassa; ii) se on voittoa tavoittelematon organisaatio”, ja

– **riippumaton hallinnointiyhteisö** eli organisaatio, joka on ”lakisääteisesti taikka siirron, lisenssin tai jonkin muun sopimusjärjestelyn nojalla valtuutettu ainoana tai pääasiallisena tarkoituksenaan hallinnoimaan tekijänoikeutta tai tekijänoikeuden lähioikeuksia useamman kuin yhden oikeudenhaltijan puolesta näiden oikeudenhaltijoiden yhteisen edun mukaisesti ja joka i) ei ole suoraan tai välillisesti, kokonaan tai osittain oikeudenhaltijoiden omistuksessa tai määräysvallassa ja ii) on voittoa tavoittelematon järjestö”.

5 Jamendo väittää, että kun Italian lainsäätävä saattoi unionin säädöksen osaksi kansallista oikeutta, se ei asianmukaisesti antanut riippumattomille hallinnointiyhteisöille direktiivissä tarkoitettuja oikeuksia. Tekijänoikeuslain 180 §:ssä, jonka soveltamista ei ole rajoitettu direktiivin täytäntöönpanemiseksi säädetyllä asetuksella, säädetään nimittäin edelleen, että hallinnointia saavat harjoittaa ainoastaan SIAE ja yhteishallinnointiorganisaatiot: riippumattomia hallinnointiyhteisöjä sen sijaan ei mainita lainkaan. Kansallinen lainsäädäntö toisin sanoen estää riippumattomia hallinnointiyhteisöjä harjoittamasta Italiassa tekijänoikeuksien hallinnointia ja jättää niiden ainoaksi väistämättömäksi vaihtoehdoksi tehdä sopimuksia SIAE:n tai joka tapauksessa valtuutettujen yhteishallinnointiorganisaatioiden kanssa.

- 6 Toissijaisesti Jamendo on esittänyt, ettei sen toiminnassa ole kyse tekijänoikeuksien yhteishallinnoinnista vaan tekijänoikeuksien suorasta hallinnoinnista: se siis vetoaa direktiivin johdanto-osan 16 perustelukappaleeseen, jonka mukaan riippumattomina hallinnointiyhteisöinä ei olisi pidettävä sellaisia ryhmiä (esimerkiksi julkaisijoita tai tuottajia), jotka lisensoivat oikeuksia, jotka on siirretty niille erikseen neuvoteltujen sopimusten pohjalta.

LAINSÄÄDÄNTÖ, JOHON VIITATAAN

- 7 Direktiivissä 2014/26/EU lähtökohtana on, että ”sisämarkkinoilla, joilla kilpailu ei ole vääristynyt, innovoinnin ja älyllisen luovuuden suojeleminen kannustaa myös investoimaan innovatiivisiin palveluihin ja tuotteisiin” (johdanto-osan ensimmäinen perustelukappale) ja että ”unioniin sijoittautuneiden yhteishallinnointiorganisaatioiden olisi voitava nauttia perussopimuksissa vahvistetuista vapauksista edustaessaan toisissa jäsenvaltioissa asuvia tai toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneita oikeudenhaltijoita tai myöntäessään lisensoijia toisissa jäsenvaltioissa asuville tai toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneille käyttäjille” (neljäs perustelukappale). Direktiivissä viitataan laillisiin verkkomusiikkipalveluihin liittyvästä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien rajatylittävästä kollektiivisesta hallinnoinnista 18.5.2005 annettuun komission suositukseen (EUVL L 276, 21.10.2005), joka ulotetaan direktiivin 5 artiklan 2 kohdassa kaikkiin tekijänoikeudella suojattuihin teoksiin säätämällä seuraavaa: ”Oikeudenhaltijoilla on oikeus valtuuttaa valitsemansa yhteishallinnointiorganisaatio hallinnoimaan valitsemiaan oikeuksia, oikeuksien luokkia tai teosten ja muun aineiston tyyppisiä valitsemillaan alueilla riippumatta yhteishallinnointiorganisaation tai oikeudenhaltijan kansalaisuudesta tai asuin- tai sijoittautumisjäsenvaltiosta.”
- 8 Direktiivin mukaan kahdentyyppiset organisaatiot voidaan valtuuttaa harjoittamaan tekijänoikeuksien hallinnointia. Nämä organisaatiot määritellään direktiivin 3 artiklassa seuraavasti: yhteishallinnointiorganisaatio on organisaatio, ”joka on lakisääteisesti taikka siirron, lisenssin tai jonkin muun sopimusjärjestelyn nojalla valtuutettu ainoana tai pääasiallisena tarkoituksenaan hallinnoimaan tekijänoikeutta tai tekijänoikeuden lähioikeuksia useamman kuin yhden oikeudenhaltijan puolesta näiden oikeudenhaltijoiden yhteisen edun mukaisesti ja joka täyttää yhden tai molemmat seuraavista kriteereistä: i) se on jäsentensä omistuksessa tai määräysvallassa; ii) se on voittoa tavoittelematon organisaatio”, kun taas riippumaton hallinnointiyhteisö on organisaatio, ”joka on lakisääteisesti taikka siirron, lisenssin tai jonkin muun sopimusjärjestelyn nojalla valtuutettu ainoana tai pääasiallisena tarkoituksenaan hallinnoimaan tekijänoikeutta tai tekijänoikeuden lähioikeuksia useamman kuin yhden oikeudenhaltijan puolesta näiden oikeudenhaltijoiden yhteisen edun mukaisesti ja joka i) ei ole suoraan tai välillisesti, kokonaan tai osittain oikeudenhaltijoiden omistuksessa tai määräysvallassa ja ii) on voittoa tavoittelematon järjestö”.

- 9 Italian lainsäädännön keskeinen tekijänoikeussäätely sisältyy tekijänoikeuden ja sen lähioikeuksien suojasta 22.4.1941 annettuun lakiin nro 633 (Protezione del diritto d'autore e di altri diritti connessi al suo esercizio (Italian virallinen lehti n.166, 16.7.1941)) myöhempine muutoksineen.
- 10 Italian hallitus saattoi tekijänoikeusdirektiivin osaksi kansallista lainsäädäntöä 15.3.2017 antamallaan asetuksella nro 35 (kansallinen täytäntöönpanoasetus) mutta jätti olennaisilta osin muuttamatta tekijänoikeuslain 180 §:n, joka tosiasiansa käytännössä estää tekijänoikeusdirektiivin asianmukaisen soveltamisen Italiassa. Se nimittäin säilytti ennallaan SIAE:n (Società Italiana degli Autori ed Editori) monopolin tekijänoikeuksien hallinnoinnin osalta, eikä tekijänoikeuksien haltijoille turvattu vapautta valita organisaatio hallinnoimaan oikeuksiaan. Tästä puutteellisesta täytäntöönpanosta johtuneen huomattavan epävarmuuden sekä Euroopan komission Italian valtiota vastaan käynnistämän rikkomusmenettelyn seurauksena Italian hallitus muutti 16.10.2017 annetulla asetuksella (decreto legge) nro 148, jonka nimi on ”Kiireellisiä verotusta ja talousarviota koskevia säännöksiä”, lain nro 633/1941 180 §:ää siten, että alun perin ainoastaan SIAE:lle annettu toimivalta laajennettiin myös ”muihin 15.3.2017 annetussa asetuksessa nro 35 tarkoitettuihin yhteishallinnointiorganisaatioihin” (mutta ei siis riippumattomiin hallinnointiyhteisöihin). Tekijänoikeuslain 180 §:n voimassa oleva sanamuoto on seuraava: ”[1.] Società Italiana degli Autori ed Editorilla (SIAE) ja muilla 15.3.2017 annetussa asetuksessa nro 35 tarkoitetuilla yhteishallinnointiorganisaatioilla on yksinoikeus toimia toteuttamistavasta riippumatta välittäjänä toimimalla millä tahansa tavalla suoraan tai välillisesti avustajana, välittäjänä, valtuutettuna, edustajana tai luovutuksensaajana suojattujen teosten edustamista, esittämistä ja radiolähetyksen välityksellä levittämistä koskevien oikeuksien käyttämiseksi, satelliitin kautta tapahtuva yleisölle välittäminen sekä mekaaninen kappaleen valmistaminen ja elokuvakappaleen valmistaminen mukaan luettuina. [2.] Tällaisen toiminnan tarkoituksena on 1) suojattujen teosten taloudellista käyttöä koskevien lisenssien ja valtuutusten myöntäminen oikeudenhaltijoiden puolesta ja niiden edun mukaisesti, 2) kyseisistä lisensseistä ja valtuutuksista saatujen tulojen vastaanottaminen ja 3) näiden tulojen jakaminen oikeudenhaltijoiden kesken. [3.] Società Italiana degli Autori ed Editorin (SIAE) toimintaan sovelletaan lisäksi niiden maiden lainsäädännössä säädettyjä sääntöjä, joissa SIAE:lla on järjestäytynyt edustusto. [4.] Edellä tarkoitettu yksinoikeus ei rajoita tekijän taikka tekijän seuraajien tai edunsaajien oikeutta käyttää suoraan heille tässä laissa annettuja oikeuksia.”

ENNAKKORATKAISUPYYNNÖN PERUSTEET

- 11 Riittävä selvyys vallitsee siitä, että Jamendo harjoittaa Italiassa tekijänoikeudella suojattujen teosten oikeuksien hallinnointia. Jamendon yleisissä käyttöehdoissa (”General Terms of Use”) nimittäin todetaan, että kukin artisti voi julkaista Jamendon tarjoamalla alustalla yhden tai useamman oman musiikkiteoksena (joko kappaleen tai albumin) luomalla palveluun oman artistitilin ja julkaisemalla

teoksensa suoraan Jamendon alustalle valitsemalla toiminnon ”upload your music”. Ladatessaan teoksensa palveluun kukin artisti valitsee lisäksi kullekin ladatulle teoksella haluamansa Creative Commons -lisenssin: näin tekijä päättää kunkin yksittäisen teoksen osalta, millaiset oikeudet alustan käyttäjät (eli ne henkilöt, jotka käyttävät Jamendon tarjoamia palveluita) saavat. Ladattuaan omat musiikkiteoksensa portaaliin artisti voi niin ikään päättää, haluaako hän rekisteröityä digitaalisella alustalla myös Jamendo Licensing -palveluun ja allekirjoittaa jakelusopimuksen. Rekisteröidyttyään artisti voi (käsin) lisätä yhden tai useampia teoksia Jamendo Licensing -palveluun ja päättää, haluaako hän osallistua tarjolla oleviin kaupallisiin ohjelmiin: ”In store Program” (myymälöissä käytettävän taustamusiikin lisenssi [– –]) ja ”Catalog Program” (audiovisuaalisiin sisältöihin tai muihin multimediahankkeisiin yhdistettävän musiikin lisenssi). Allekirjoittamalla jakelusopimuksen oikeuksien haltijat vakuuttavat Jamendolle, etteivät ne ole antaneet valtuutustaan millekään yhteishallinnointiyhteisölle ja ettei niillä ole yhteishallinnointiyhteisöjen tyyppisten yhteisöjen tai minkään yksityisen yrityksen kanssa (erityisesti lähetystoiminnan harjoittajien, jakelualustojen, tuottajien tai levy-yhtiöiden kanssa) mitään sellaisia sopimusvelvoitteita, jotka estäisivät niiltä Jamendo Licensing -ohjelman käytön maailmalla ja että ne näin ollen valitsevat omien tekijänoikeuksiensa osalta itsenäisen hallinnoinnin. Jamendon In Store -ohjelmassa sertifioidun artistin teokset liitetään Jamendon luomiin soittolistoihin, joita on tällä hetkellä 27, jotta niitä voidaan levittää taustamusiikkina yleisölle avoimissa liikkeissä (jäljempänä soittolistat).

- 12 Vastapuolen toiminta ei näin ollen vaikuta ilmeisesti kuuluvan suoran hallinnoinnin piiriin, koska Jamendo myöntää itsekkin myöntävänsä lisenssejä ja alilisenssejä, keräävänsä maksuja teoksen käyttökertojen perusteella ja pidättävänsä prosentuaalisesti määritetyn osuuden kerätyistä maksuista; sopimukset, joita Jamendo tarjoaa valtuutuksen antajille, eivät myöskään vaikuta olevan erikseen neuvoteltuja; eikä se, että Jamendo tarjoaa valtuutuksen antajille erilaisia liittymisvaihtoehtoja tarjoamalla eri tavoin muokattuja sopimuksia ja erilaisia tekijänoikeuksien hallinnoinnin malleja, poista sitä, että sopimukset ovat luonteeltaan vakiosopimuksia, jolloin yksittäisiä sopimuksia ei voida pitää erikseen neuvoteltuina.
- 13 Toisaalta Jamendo omien sanojensa mukaan hallinnoi ”teknistä alustaa (joka on saatavissa verkossa osoitteessa www.jamendo.com), jonka tarkoituksena on levittää ja lisensoida maailmalle riippumattomien tekijöiden/artistien musiikkiteoksia”.
- 14 Asianosaisten välillä on riidatonta, että LEA on lainsäädännössä tarkoitettu yhteishallinnointiorganisaatio.
- 15 Asianosaisten kesken vaikuttaa riidattomalta myös se seikka, että Jamendoa ei ole merkitty [Italian viestintäviranomaisen Agcomin] päätöksen nro 396/17/CONS liitteen A 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuun luvan saaneiden hallinnointiyhteisöjen luetteloon. Tekijänoikeuslain 180 §:n nojalla sitä ei myöskään voida merkitä kyseiseen luetteloon eikä se voi saada toimilupaa.

- 16 LEA:n vaatiman turvaamistoimen osalta *fumus boni iuris* -edellytyksen voidaan todeta mahdollisesti täyttyvän, koska Jamendon harjoittama toiminta on täysin rinnastettavissa LEA:n toimintaan ja vastapuoli kilpailee siten suoraan valittajan kanssa, vaikka tekijänoikeuksien yhteishallinnoinnille laissa säädetyt edellytykset eivät sen osalta täyty.
- 17 *Periculum in mora* -edellytyksen osalta puolestaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen vakiintunut kanta on, että se täyttyy lähtökohtaisesti aina, kun kyse on immateriaalioikeuksien rikkomisesta ja kun toiminnan keskeyttämistä koskeva määräys vastaa parhaiten oikeuksien haltijan intressejä ja myös kollektiivisia intressejä, kun otetaan huomioon muun muassa ne huomattavat taloudelliset vahingot, joita tekijänoikeusjärjestelmälle aiheutuu väärennettyjen teosten levittämisestä tai teosten levittämisestä nimenomaisten alaa koskevien sääntöjen vastaisesti.
- 18 Tältä osin ratkaisevalta vaikuttaa Jamendon muotoilema ennakkoratkaisukysymys. Italiassa voimassa olevassa lainsäädännössä riippumattomat hallinnointiyhteisöt suljetaan sen toimijoiden ryhmän ulkopuolelle, jolla on oikeus toimia ”toteuttamistavasta riippumatta välittäjänä toimimalla millä tahansa tavalla suoraan tai välillisesti avustajana, välittäjänä, valtuutettuna, edustajana tai luovutuksensaajana suojattujen teosten edustamista, esittämistä ja radiolähetyksen välityksellä levittämistä koskevien oikeuksien käyttämiseksi, satelliitin kautta tapahtuva yleisölle välittäminen sekä mekaaninen kappaleen valmistaminen ja elokuvakappaleen valmistaminen mukaan luettuina”.

ENNAKKORATKAISUA PYYTÄNEEN TUOMIOISTUIMEN KANTA

- 19 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkemyksen mukaan kysymys on aiheellinen. Vaikka nimittäin onkin niin, kuten LEA esittää, että direktiivi on säädöstyyppi, joka jättää kansalliseen täytäntöönpanoon liikkumavaraa, on yhtä lailla totta, että on olemassa periaate, jonka mukaan direktiivi on pantava täytäntöön asianmukaisesti ja täysimääräisesti, koska kyse on järjestelmästä, jolla unionin lainsäätaja pyrkii saamaan aikaan unionin päämäärien edellyttämät harmonisointivaikutukset. Direktiivin osittainen, puutteellinen tai epä johdonmukainen täytäntöönpano on Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden vastaista.
- 20 Direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä kansallisen lainsäätäjän oli siis huolehdittava siitä, että (direktiivin johdanto-osan 7 perustelukappale) ”tekijänoikeuksien hallinnointia ja usean valtion alueen kattavaa musiikkiteosten verkko-oikeuksien lisensointia koskevaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä koordinoidaan samanveroisten suojatoimien aikaansaamiseksi koko unionissa. Tämän direktiivin oikeusperustana olisi näin ollen oltava SEUT 50 artiklan 1 kohta.” Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkemyksen mukaan vaikuttaa selvältä, että se, ettei kansallisessa lainsäädännössä ole säännöksiä riippumattomille hallinnointiyhteisöille myönnettävistä toimivaltuuksista ja

oikeuksista tai että nämä yhteisöt on jätetty tekijänoikeuksien hallinnointia koskevan luvan saaneiden toimijoiden joukon ulkopuolelle, on – huolimatta siitä, että direktiivin täytäntöönpanoon liittyy kansallista liikkumavaraa – ratkaisu, jota kansallinen lainsäätävä ei olisi voinut tehdä, koska se estää Jamendon kaltaisia unionin oikeuden piiriin kuuluvia toimijoita, jotka on perustettu poikkeavaan riippumattoman hallinnointiyhteisön muotoon, harjoittamasta vertailukelpoista liiketoimintaa jäsenvaltion alueella. Tämä ristiriita näkyy myös säädöksessä, jolla direktiivi on Italiassa pantu kansallisesti täytäntöön. Sen 4 §:ssä nimittäin todetaan yhtäältä seuraavaa: ”Oikeudenhaltijat voivat antaa oikeuksiensa, oikeuksien luokkien tai teosten ja muun aineiston tyyppien hallinnoinnin ilmoittamiensa alueiden osalta valitsemalleen yhteishallinnointiorganisaatiolle tai riippumattomalle hallinnointiyhteisölle riippumatta siitä, missä Euroopan jäsenvaltiossa yhteishallinnointiorganisaation, riippumattoman hallinnointiyhteisön tai oikeudenhaltijan kansalaisuus, asuinpaikka tai sijoittautumispaikka on”: näin annetaan siis ymmärtää, että oikeudenhaltijat voivat antaa oikeuksiensa hallinnan erotuksetta minkä tahansa Euroopan unionin jäsenvaltion yhteishallinnointiorganisaation tai riippumattoman hallinnointiyhteisön tehtäväksi. Toisaalta kuitenkin saman pykälän teksti jatkuu näin: ”sanotun kuitenkin rajoittamatta 22.4.1941 annetun lain nro 633 180 §:ää tekijänoikeuksien hallinnoinnin osalta”; kyseisen pykälän mukaan Italiassa tekijänoikeuksien hallinnointia saavat harjoittaa ainoastaan SIAE ja yhteishallinnointiorganisaatiot. Käytännössä Italian lainsäätävä, joka on kyllä kansallisesti pannut direktiivin tarkoituksen täysimääräisesti täytäntöön, on säätänyt poikkeuksen muodossa olevan rajoituksen, joka on epäjohdonmukainen ja vastoin direktiivin periaatteita.

- 21 Kansallinen lainsäädäntö, sellaisena kuin se ilmenee täytäntöönpanoasetuksen 4 §:n 2 momentista ja tekijänoikeuslain 180 §:n voimassa olevasta sanamuodosta, sellaisena kuin se on muutettuna direktiiviä vastaavaksi, nimittäin epäriippumattomilta hallinnointiyhteisöiltä oikeuden toimia Italiassa ja velvoittaa ne näin tekemään edustussopimuksia SIAE:n tai muiden yhteishallinnointiorganisaatioiden kanssa; oikeudenhaltijoiden suoran hallinnoinnin mahdollisuutta sen sijaan ei ole rajoitettu.
- 22 Direktiivissä on vahvistettu, että riippumattomat hallinnointiyhteisöt harjoittavat tekijänoikeuksien hallinnointi- ja välitystoimintaa laillisesti; unionin oikeusjärjestykselle ominaisesta kilpailumyönteisestä näkökulmasta katsottuna minkä tahansa niiden toimintaan kohdistuvan alueellisen rajoituksen tulisi näin ollen edellyttää selkeitä perusteluja, jotka ovat johdettavissa jostakin kyseisessä oikeusjärjestyksessä nimenomaisesti säädetystä tilanteesta. Kuten tiedetään, monissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa tekijänoikeuksien hallinnointiin kohdistuneista oikeudellisista rajoituksista on lähes kokonaan luovuttu ja yhteishallinnointiorganisaatioiden ohella toiminta on sallittu myös riippumattomille hallinnointiyhteisöille, toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneet yhteisöt mukaan luettuina.

- 23 Riippumattomat hallinnointiyhteisöt ovat yhteishallinnointiorganisaatioiden tavoin organisaatioita, jotka on valtuutettu hallinnoimaan tekijänoikeuksia useamman kuin yhden oikeudenhaltijan lukuun kyseisten oikeudenhaltijoiden kollektiivisen edun nimissä. Vaikka näiden kahden organisaatiolajin rakenteellisilla ja toiminnallisilla eroilla saattaakin olla merkitystä niiden sisäisen toiminnan ja valvonnan sääntelyn kannalta, erot eivät ensi näkemältä vaikuta merkityksellisiltä hallinnointitoiminnan mahdollisten rajoitusten kannalta, koska toiminta on rakenteellisesti samanlaista: se koostuu valtuutusten hankkimisesta ja lisensoinnista, ja sitä on joka tapauksessa harjoitettava oikeudenhaltijoiden edun mukaisesti.
- 24 Valtaosassa direktiivin säännöksistä oikeuksien kollektiivista hallinnointia tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena, jonka kaksi puolta ovat valtuutusten hankkiminen tekijöiltä ja lisensointi käyttäjille; näin ollen voitaisiin katsoa, että riippumattomien hallinnointiyhteisöjen oikeus toimia on johdettavissa myös direktiivin johdanto-osan 15 perustelukappaleesta, jonka mukaan oikeudenhaltijoilla on oikeus antaa valtuutuksensa vapaasti myös näille toimijoille ("Oikeudenhaltijoiden olisi voitava vapaasti antaa oikeuksiensa hallinnointi riippumattomille hallinnointiyhteisöille"), mikä on linjassa direktiivin kilpailumyönteisten lähtökohtien kanssa.
- 25 Turvaamistointa koskevaan *fumus boni iuris* -edellytykseen vaikuttaa siten merkittävästi se, että asiassa sovelletaan kansallista säännöstä, jossa ilmaistu periaate on mahdollisesti ristiriidassa sen unionin lainsäädännön kanssa, joka kyseisellä säännöksellä on pantu kansallisesti täytäntöön.
- 26 Esitetty kysymys vaikuttaa aivan ilmeisesti kuuluvan unionin lainsäädännön alaan, yhtäältä siksi, että kokonainen yksittäinen kansallinen markkina-alue – nyt tarkasteltavassa tapauksessa Italian markkinat – muodostaa epäilemättä olennaisen osan sisämarkkinoista, ja toisaalta siksi, että riita-asiassa ovat vastakkain LEA ja toinen hallinnointiyhteisö, joka toimii laillisesti muissa unionin jäsenvaltioissa ja jonka toimialana ovat sekä italialaisten että ulkomaisten tekijöiden tekijänoikeuksien hallinnointi- ja välityspalvelut.
- 27 Jos kysymys katsotaan perustelluksi, asia tulisi ratkaista soveltamalla täytäntöönpanoasetuksen 4 §:n 2 momenttia, jossa vahvistetaan oikeudenhaltijoiden oikeus antaa oikeuksiensa hallinnointi valintansa mukaan missä tahansa jäsenvaltiossa perustetulle tai mihin tahansa jäsenvaltioon sijoittautuneelle yhteishallinnointiorganisaatiolle tai riippumattomalle hallinnointiyhteisölle, mutta jättäen huomiotta viittauksen tekijänoikeuslain 180 §:ään ja siihen sisältyvään rajoitukseen, joka suosii SIAE:ta ja muita yhteishallinnointiorganisaatioita; toisin sanoen soveltamalla direktiivin mukaista kansallisen oikeuden sääntöä mutta jättämällä soveltamatta direktiiviä suoraan.
- 28 Nyt tarkasteltavassa asiassa kysymys on merkityksellinen, koska valittaja on perustellut vaadittua toiminnan keskeyttämistä ja vahingonkorvausvaatimuksen

ulottamista myös myöhempään ajanjaksoon sillä, että vastaajan toiminta on jatkuvasti ja tällä hetkellä lainvastaista.

- 29 Näin ollen on arvioitava, onko tarpeen jättää soveltamatta kansallista säännöstä, jotta voidaan varmistaa, että unionin oikeuden sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia säännöksiä (SEUT 49 ja SEUT 56 artikla) sekä direktiivin 2014/26/EU säännöksiä noudatetaan; tätä varten unionin tuomioistuimelle on tarpeen esittää jäljempänä uudelleen muotoiltu ennakkoratkaisukysymys.
- 30 Kysymys on luonteeltaan unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklassa tarkoitetulla tavalla kiireellinen, koska kuten edellä todettiin, Jamendon toiminta on virallisesti lain vastaista niin, että jos ennakkoratkaisukysymykseen vastattaisiin kieltävästi, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen olisi kiireellisesti määrättävä turvaamistoimet LEA:n hyväksi.

ENNAKKORATKAISUKYSYMYS

Onko direktiiviä 2014/26/EU tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle kansalliselle laille, jossa pääsy tekijänoikeuksien hallinnointimarkkinoille – tai ainakin lisensointi käyttäjille – varataan ainoastaan toimijoille, jotka voidaan kyseisen direktiivin määritelmän mukaan luokitella yhteishallinnointiorganisaatioiksi, ja suljetaan pois sekä samassa valtiossa että muissa jäsenvaltioissa perustetut toimijat, jotka voidaan luokitella riippumattomiksi hallinnointiyhteisöiksi?

Näillä perusteilla

Tribunale Ordinario di Roma määrää, että tämä välipäätös [–] toimitetaan välittömästi Euroopan unionin tuomioistuimen kirjaamoon mahdollista unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklassa tarkoitettua nopeutettua menettelyä varten.

[–]

Roomassa 5.1.2022

[–]